

KINH DOANH TRỰC TUYẾN TẠI VIỆT NAM

www.likonlaw.com

CHƯƠNG 3:

CẤP PHÉP NỘI DUNG

TRÊN MÔI TRƯỜNG INTERNET

1. Giới thiệu chung

Nội dung là chuỗi thông tin thể hiện dưới dạng chữ viết, con số, hình ảnh, âm thanh hoặc dưới dạng điện tử khác. Nội dung vừa là tài sản trí tuệ vừa là công cụ có giá trị để phát triển thương hiệu, doanh nghiệp nên cấp phép nội dung được đặt ra như là một công cụ giúp tác giả, chủ sở hữu nội dung phân phối tài sản trí tuệ của mình cho bên thứ ba trên nền tảng mạng (Internet).

1.1 Giấy phép nội dung

Hoạt động cấp phép nội dung thực hiện thông qua hợp đồng giữa chủ sở hữu nội dung, người cấp phép và người được cấp phép, người muốn đăng nội dung được cấp phép trên nền tảng của riêng mình để người dùng cuối truy cập. Tùy thuộc đối tượng hợp đồng là loại nội dung gì và phạm vi sử dụng thì các chủ thể tham gia ký kết phải đạt đủ các điều kiện theo pháp luật hiện hành. Ví dụ đối với hoạt động xuất bản, phát hành xuất bản phẩm điện tử thì các chủ thể liên quan cấp phép nội dung phải thỏa mãn điều kiện theo quy định tại Luật Xuất bản 2012.

Thành phần cốt lõi của thỏa thuận cấp phép nội dung là giấy phép nội dung, được thể hiện dưới hình thức là văn bản hay thông điệp điện tử chứa đựng những thuộc tính như phạm vi cấp quyền cho những nội dung nào, cách thức sử dụng, nền tảng sử dụng, thời hạn cấp quyền và chi phí cấp quyền tương ứng, v.v. Giấy phép nội dung là sự cho phép của người cấp phép cho người được cấp phép sử dụng nội dung theo những cách mà nếu không có thỏa thuận thì khi thực hiện có thể vi phạm quyền của người cấp phép theo quy định pháp luật.

Pháp luật điều chỉnh thỏa thuận cấp phép không chỉ là pháp luật về hợp đồng, về sở hữu trí tuệ mà còn có luật chuyên ngành như Luật về báo chí, xuất bản và quảng cáo liên quan đến phương tiện điện tử, không gian mạng cũng như điều ước quốc tế.

1.2 Vai trò của việc cấp phép nội dung

Trong bối cảnh công nghệ phát triển, người tiêu dùng dễ dàng tìm kiếm sản phẩm, thông tin thông qua Internet. Trang thông tin đem lại cảm giác uy tín và thu hút người tiêu dùng là khi nội dung đăng tải là những thông tin hợp pháp, có chọn lọc và bổ ích. Doanh nghiệp ngày nay muốn được biết đến rộng rãi cần có những chính sách tiếp thị hiệu quả và đúng đắn.

Hoạt động cấp phép nội dung phù hợp với nhu cầu và phổ biến trong thị trường B2B (Business to Business). Một giải pháp linh hoạt cho bên sản xuất nội dung có thể tiêu thụ nội dung mình sáng tạo, đồng thời các công ty lựa chọn những nội dung phù hợp với mục tiêu kinh doanh.

2. Những vấn đề cần lưu ý trong Giấy phép nội dung

2.1 Phạm vi cấp quyền

Phạm vi cấp quyền phải được cân nhắc kỹ càng nhằm tối đa hóa doanh thu và phòng tránh những rủi ro pháp lý không đáng có. Vì vậy, khi thỏa thuận cấp phép nội dung cần lưu ý những điểm sau:

- (i) danh sách liệt kê những nội dung được cấp phép;
- (ii) nền tảng dùng để đăng tải, tái xuất bản những nội dung đã đề cập;
- (iii) chính sách độc quyền hoặc không khi cấp phép;
- (iv) giấy phép nội dung có thể được chuyển nhượng hoặc không;
- (v) cơ chế lưu trữ nội dung trong thời hạn cấp phép;
- (vi) miễn trừ, loại trừ trách nhiệm;
- (vii) một số giới hạn khác tùy vào đối tượng của thỏa thuận và mục đích giao kết giữa các bên.

Cần lưu ý rằng đối tượng của thỏa thuận cấp phép mang tính đặc thù do đó tùy thuộc vào chủ thể được cấp phép mà các điều khoản sẽ thay đổi cho phù hợp. Vì vậy, bên cấp phép cần thông báo rằng giấy phép nội dung chỉ có hiệu lực với những người tham gia ký kết. Nghĩa là, chủ thể nào được ghi tên trên giấy phép nội dung là bên được cấp quyền mới có thể sử dụng nội dung được cấp phép. Việc nhiều chủ thể dù cho cùng góp tiền để chi trả việc cấp phép để sử dụng chung nội dung được cấp phép là không được chấp thuận, bởi điều này sẽ gây nên sự nhiễu loạn thông tin, khiến chủ sở hữu nội dung khó kiểm soát việc công khai và phạm vi cấp phép.

Trường hợp bên cấp quyền không thể tự cấp quyền nội dung thì tùy vào trường hợp cụ thể các bên phải xin cấp phép từ cơ quan nhà nước có thẩm quyền theo quy định pháp luật Việt Nam và điều ước quốc tế. Ví dụ đối với nội dung cấp phép có nguồn gốc từ hoạt động xuất khẩu, cơ sở phát hành có hành vi nhập khẩu xuất bản phẩm điện tử phải được cơ quan quản lý nhà nước về hoạt động xuất bản cấp giấy phép.

2.2 An ninh mạng

Để hội nhập kinh tế số hiệu quả, cấp phép nội dung trên môi trường Internet cần được chú trọng nhiều hơn thông qua hành lang pháp lý cụ thể nhằm giảm thiểu tình trạng “chảy máu chất xám”, ảnh hưởng quyền lợi hợp pháp của chủ sở hữu nội dung cũng như các vấn đề về an ninh mạng nói chung.

Trong môi trường không gian mạng, những nội dung bị nghiêm cấm như là thông tin sai sự thật gây hoang mang trong nhân dân, gây thiệt hại cho hoạt động kinh tế - xã hội, gây khó khăn cho hoạt động của cơ quan nhà nước, cán bộ thi hành công vụ, xâm phạm quyền và lợi ích hợp pháp của người khác; thông tin tệ nạn xã hội, đồi trụy, tội phạm; thông tin phá hoại thuần phong mỹ tục của dân tộc, đạo đức xã hội và sức khỏe của cộng đồng, v.v..

Tổ chức, cá nhân phải có trách nhiệm xây dựng biện pháp bảo vệ hệ thống thông tin của mình theo tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật an toàn thông tin mạng. Thêm nữa, tổ chức, cá nhân phải có trách nhiệm ngăn chặn các hành động gây nguy cơ xung đột thông tin trên

mạng có nguồn gốc từ hệ thống thông tin của mình, cũng như hợp tác xác định nguồn gốc xung đột thông tin trên mạng, khắc phục hậu quả xung đột thông tin trên mạng.

2.3 Sở hữu trí tuệ

Việc tuân thủ quyền sở hữu trí tuệ là hành vi kinh doanh đạo đức cũng như giảm thiểu tối đa các tranh chấp không đáng có làm ảnh hưởng uy tín, danh tiếng của doanh nghiệp.

Nội dung cấp phép phải là tài sản trí tuệ hợp pháp của bên cấp phép và được bảo hộ bởi pháp luật về sở hữu trí tuệ hiện hành, các điều khoản hiệp ước quốc tế và các luật hiện hành khác của quốc gia mà tại đó nội dung này đang được sử dụng. Nói cách khác, cá nhân, tổ chức sở hữu nội dung cấp quyền phải có quyền cung ứng dịch vụ đối với nội dung đó, bao gồm tất cả quyền tác giả, quyền liên quan, bằng sáng chế, quyền bí mật thương mại, nhãn hiệu liên quan và các quyền sở hữu trí tuệ khác. Bên được cấp quyền tuân thủ giấy phép nội dung và thực hiện những quyền được cấp sẽ không vi phạm bản quyền của bất kỳ chủ sở hữu bản quyền bên thứ ba.

Trong một vài trường hợp cá nhân, tổ chức muốn sử dụng nội dung trên Internet mà không cần thông qua quy trình cấp phép thì phải trích dẫn hợp lý nội dung và tuyên bố người sáng tạo hoặc chủ sở hữu của nội dung được cấp phép hoặc của bất kỳ tác phẩm phái sinh nào được tạo ra từ nội dung đó.

Lưu ý về nguyên tắc bảo hộ quyền tác giả là chỉ bảo hộ hình thức thể hiện tác phẩm chứ không bảo hộ nội dung tác phẩm. Nội dung do chủ thể sáng tạo ra được bảo vệ ngay từ khi được tạo. Do đó, trường hợp doanh nghiệp sáng tạo ra nội dung và có chủ thể khác viết về nội dung, ý tưởng đó bằng ngôn từ của họ thì vẫn là hành vi hợp pháp.

Chọn lọc, sửa đổi và thiết kế

Tùy thuộc vào loại nội dung hoặc những yếu tố khách quan khác mà người được cấp phép được cấp quyền biên tập theo mức độ khác nhau khi trình bày nội dung được cấp phép cho người dùng cuối cùng. Để đảm bảo tính nguyên gốc của nội dung cấp phép, trong thỏa thuận các bên nên đặt ra điều kiện về việc định dạng, thiết kế và lược bỏ các phần nội dung để phù hợp nhất với nền tảng mà những nội dung đó sẽ được đăng tải.

Doanh nghiệp cấp quyền nội dung không được có những hành vi cạnh tranh không lành mạnh như xâm phạm thông tin bí mật kinh doanh, cung cấp thông tin không trung thực, gây nhầm lẫn về doanh nghiệp khác hoặc ép buộc đối tác không được xin cấp phép nội dung từ doanh nghiệp khác. Trường hợp nhóm doanh nghiệp liên kết có hoạt động cung ứng dịch vụ cấp phép nội dung trở thành nhóm doanh nghiệp có vị trí thống lĩnh thị trường không được gây tác động hạn chế cạnh tranh như hạn chế phân phối nội dung, giới hạn thị trường trong một hoặc một số khu vực địa lý nhất định hay áp đặt điều kiện bất lợi cho khách hàng.

2.4 Các điều khoản khác

Chuyển nhượng, cấp phép lại

Pháp luật không cấm việc chuyển nhượng giấy phép nội dung. Tuy nhiên, đối tượng của thỏa thuận cấp phép mang tính đặc thù nên giấy phép nội dung không được chuyển nhượng hay cấp phép lại cho chủ thể khác một cách trực tiếp hoặc gián tiếp khi không có sự chấp thuận bằng văn bản từ bên cấp quyền. Trường hợp có thể chuyển nhượng, bên được chuyển nhượng có thể thỏa thuận lại hoặc duy trì sử dụng dịch vụ và bị ràng buộc như trong thỏa thuận đã ký kết từ ban đầu.

Trong phạm vi chuyển nhượng giấy phép nội dung cần phân biệt chuyển nhượng quyền sở hữu trí tuệ và chuyển quyền sử dụng đối với nội dung cấp phép. Chuyển nhượng quyền sở hữu trí tuệ là việc chủ sở hữu quyền sở hữu trí tuệ chuyển giao quyền sở hữu của mình cho tổ chức, cá nhân khác. Còn chuyển quyền sử dụng là việc cho phép người khác sử dụng nội dung quyền sở hữu trí tuệ của mình trong một thời gian nhất định và quyền sở hữu vẫn là của chủ sở hữu nội dung. Việc cấp phép nội dung thuộc trường hợp chuyển quyền sử dụng; hình thức hợp đồng chuyển quyền phải được lập thành văn bản và

Chấm dứt Giấy phép

Theo Bộ luật Dân sự, trường hợp bên sử dụng nội dung được cấp phép vi phạm nghiêm trọng nghĩa vụ thì bên cấp phép có quyền đơn phương chấm dứt thực hiện hợp đồng và yêu cầu bồi thường thiệt hại. Khi chấm dứt giấy phép, các bên cần thỏa thuận thời điểm mà bên được cấp phép ngưng hoàn toàn việc sử dụng nội dung được cấp phép hay loại bỏ những sản phẩm có sử dụng nội dung cấp phép.

3. Kết luận

Cấp phép nội dung không phải là vấn đề mới phát sinh trong hoạt động kinh doanh. Trong bối cảnh xã hội tiến đến nền kinh tế số, dữ liệu, nội dung điện tử lại đóng vai trò quan trọng hơn cả. Điều này đặt ra cơ hội và thách thức cho doanh nghiệp sử dụng và phân phối nội dung sáng tạo trên môi trường Internet khi vận hành hoạt động kinh doanh cũng như cơ quan Nhà nước trong quá trình quản lý nói chung. Trên thực tế, nhiều doanh nghiệp Việt Nam vẫn còn lúng túng khi sử dụng nội dung trên Internet và gặp phải nhiều tranh chấp pháp lý về quyền sử dụng nội dung này. Dù rằng những vấn đề liên quan quy định dần trải tại các văn bản Luật liên quan nhưng để nâng cao ý thức về tầm quan trọng của việc cấp phép nội dung thì cần thiết phải có văn bản hướng dẫn cụ thể về thỏa thuận cấp phép và những quy định dẫn chiếu thống nhất, đặc biệt cần lưu ý với những nội dung, dịch vụ xuyên biên giới./.